

VYHLÍDKY NAD PŘÍTOKY LABE [Ivan Klich]

OHŘE
JIZERA
PLOUČNICE
KAMENICE

VYHLÍDKY
NAD
PŘÍTOKY LABE

Ivan Klich

Grada Publishing

*Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy
Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné
či elektronické knihy nesmí být reprodukována
a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě
bez předchozího písemného souhlasu nakladatele.
Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.*

Ivan Klich
VYHLÍDKY NAD PŘÍTOKY LABE

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz
www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401
fax: +420 234 264 400
jako svou 7134. publikaci

Odpovědná redaktorka Alice Zavadilová
Grafická úprava Martin Dubský
Sazba Martina Mojzesová
Jazyková korektura Martina Mojzesová
Fotografie Ivan Klich
Mapky zdroj: mapy.cz
Počet stran 136
První vydání, Praha 2018
Vytiskla tiskárna FINIDR

© Grada Publishing, a.s., 2018
Cover Design © Grada Publishing, a.s., 2018

ISBN 978-80-271-2713-9 (ePub)
ISBN 978-80-271-2712-2 (pdf)
ISBN 978-80-247-5526-7 (print)

Vyhlídko na Pantheon, letohrádek a část řeky Jizery

Vážení čtenáři, svoji zálibu v krajinářské fotografii se specializací na vyhlídková místa nad českými řekami jsem zúročil již ve třech knížkách – *Vltavské vyhlídky*, *Labské vyhlídky* a *Vyhlídky nad přítoky Vltavy*. Nyní se vám do rukou dostává další volné pokračování mého fotograficko-průvodcovského dílka, jímž jsou *Vyhlídky nad přítoky Labe*. Těmi přítoky jsou Ohře, Jizera, Ploučnice a Kamenice. Přidal jsem k nim ještě řekou Teplou, která sice není přímým přítokem Labe, nýbrž Ohře. Jelikož však protéká perlou našeho lázeňství – Karlovými Vary, neodpusťil bych si, kdybych ji do knížky nezahrnul.

Teplá pramení v nadmořské výšce zhruba 790 metrů na rašeliništních loukách severně od Podhorního vrchu a asi 3 km severovýchodně od Mariánských Lázní. Její tok je dlouhý 65,1 km, protéká městy Teplá, Bečov nad Teplou a středem lázeňské kolonády v Karlových Varech, kde se u Ostrovského mostu vlévá do Ohře.

Ohře má pramen v Německu – ve spolkové zemi Bavorsko v jeho územní části Horní Franky na severozápadním úpatí hory Schneeberg v nadmořské výšce 752 m pod názvem Eger. Celková délka jejího toku činí 316 km, z toho na území SRN je to 69,45 km a v Čechách 246,55 km. Je tedy nejdelším přítokem Labe a vlévá se do něj v Litoměřicích. Nejznámějšími obcemi na březích jejího toku jsou Loket a Klášterec nad Ohří.

Z hlediska pramene není ani Jizera ryze českou řekou. Pramení totiž v Jizerských horách pod vrcholem Smrk na území

Polska a tvoří 15 km hranice s naším severním sousedem. Její celková délka je 164,6 km a do Labe se vlévá u Lázní Toušeň mezi Brandýsem nad Labem a Čelákovcem. Nejvýznamnějšími městy, kterými řeka protéká, jsou Jablonec nad Jizerou, Semily, Železný Brod, Turnov, Mnichovo Hradiště, Bakov nad Jizerou, Mladá Boleslav a Benátky nad Jizerou.

Ploučnice už je českou řekou do slova i do písmene. Zajímavé na ní je, že má dva prameny. Jeden, označovaný jako hlavní, se nachází u Osečné na jižním okraji obce Janův Důl. Za druhý je považován pramen u obce Hoření Paseky na jihozápadním svahu Ještědu. Řeka má délku 106 km a do Labe se vlévá v Děčíně pod zámekem.

Nejkratším přítokem Labe je Kamenice, která je dlouhá 35,6 km a vlévá se do něj v Hřensku pod budovou obecního úřadu. Zdrojnice Kamenice se nachází pod horou Jedlová mezi železničními stanicemi Jedlová a Nová Huť v Lužických horách. Z Hraničního rybníka pak již vytéká potok zvaný Kamenice. Kamenice je svojí délkou nejkratším přítokem, ale díky dvěma přírodním fenoménům, kterými jsou Edmundova (Tichá) soutěska a Divoká soutěska na jejím toku před Hřenskem, je možná známější než Ohře či Jizera. Ale o tom více v poslední kapitole.

Kromě Kamenice a Teplé jsou ostatní labské přítoky na určitých úsecích svého toku sjízdné pro vodáky, což platí převážně o Ohři. Nicméně ve srovnání s Vltavou, Lužnicí, Beroukou

a především Sázavou je počet kilometrů vhodných pro vodácký sport podstatně menší. Vyhlídková místa nad všemi lab-skými přítoky se až na výjimky vyznačují menší výškou nad hladinou a též jim (opět až na výjimky) chybí oproti labským vyhlídkám atraktivnost lokalit, jakými jsou třeba v případě Labe Porta Bohemica, České středohoří či České a Saské Švýcarsko. Z hlediska přístupu jsou na tom obdobně jako ty nad Labem.

Stejně jako v případě Labe budou i vyhlídky nad jeho přítoky řazeny v pořadí za sebou po proudu bez ohledu na to, na jakém břehu se nacházejí. Nazvu je tak, jak uvádějí turistické mapy, nebo jak jim říkají místní obyvatelé. Samozřejmě i povídání o vyhlídkách nad přítoky Labe bude kromě popisu vyhlídky a objektů z nich viditelných doplněno o jejich GPS souřadnice, popis přístupu (autem, vlakem, autobusem, na kole či pěšky), krátké povídání o zajímavých místech v okolí, mapku a především fotografie. Rozhodl jsem se neřešit pořadí jednotlivých řek. Budou za sebou následovat tak, jak jsem je na jaře a zraje léta 2018 navštívil.

A nyní již nezbyvá než dotankovat nádrž, koupit si jízdenku, kromě trochy nezbytného oblečení přibalit mapu či tuto knížku, vybavit se několika sousty jídla a loků pití, obout boty a nezapomenout na fotoaparát. A já vám, milovníkům přírody, fandům turistiky, romanti-kům, zamilovaným a fotografům, přeji hezké počasí, atraktivní západ či východ slunce a „dobré světlo“.

*Pohled z Jungmannova
altánu na konec vodní nádrže
Březová na řece Teplé*

[1]	TEPLÁ – VYHLÍDKA JUNGSMANNŮV ALTÁN – výhled na přehradu Březová	11
[2]	TEPLÁ – VYHLÍDKY CAMERA OBSCURA, TŘI KŘÍŽE A OTTOVA VÝŠINA – výhled na údolí Teplé a Karlovy Vary	15
[3]	TEPLÁ – VYHLÍDKY KARLA IV., PETRA VELIKÉHO, MAYERŮV GLORIET A JELENÍ SKOK – výhled do údolí Teplé a na Karlovy Vary	21
[4]	OHŘE – VYHLÍDKA CHEBSKÁ STRÁŽ – výhled na přehradu Skalka u Chebu	27
[5]	OHŘE – VYHLÍDKY HRAD LOKET – výhled na Ohři, hrad a město Loket	31
[6]	OHŘE – VYHLÍDKY JESKYNNÍ A LESNÍ – výhled na Ohři u Lokte	35
[7]	OHŘE – VYHLÍDKA SVATOŠSKÉ SKÁLY – výhled na Ohři u Svatošských skal	41
[8]	OHŘE – VYHLÍDKA NA SKALCE – výhled na Dvory u Karlových Varů	45
[9]	OHŘE – VYHLÍDKA NA VYHLÍDCE – výhled na Ohři u Černýše	49
[10]	OHŘE – VYHLÍDKA NAD ŘEKOU/ŠUMBURK – výhled na Ohři pod Šumburkem	53
[11]	OHŘE – VYHLÍDKA JEZ – výhled na jez v Klášterci nad Ohří	59
[12]	OHŘE – VYHLÍDKA NAD ŘEKOU / MIKULOVICE – výhled na Ohři u Klášterce nad Ohří	63
[13]	OHŘE – VYHLÍDKA TYRŠŮV MOST – výhled na soutok Ohře s Labem	67
[14]	JIZERA – VYHLÍDKY PERETKA, KOPÁŇKA, JIŘIČKA, U PERŠINKY, MORAVSKÁ JIŘIČKA, U BAKALA – výhled na Jizeru pod Bítouchovem u Semil	71
[15]	JIZERA – BÖHMOVA VYHLÍDKA – výhled na Jizeru z Riegrovy stezky u Semil	77
[16]	JIZERA – VYHLÍDKA KRKAČÍ SKÁLA – výhled na Jizeru v PR Údolím Jizery	81
[17]	JIZERA – VYHLÍDKA LÍŠNÝ – výhled na Jizeru v okolí jezu Splzov	75

[18]	JIZERA – VYHLÍDKY VRANOV A ZAHRÁDKA – výhled na Jizeru nad obcemi Malá Skála a Vranové	89
[19]	JIZERA – VYHLÍDKY NA PANTHEON A JIZERSKÁ – výhled na zřícenině hradu Vranov, letohrádek a údolí Jizery	95
[20]	JIZERA – VYHLÍDKY KINSKÉHO, KDE DOMOV MŮJ, HUSNÍKOVA A HOŘÁKOVA – výhled na Jizeru pod Malou Skálou	99
[21]	JIZERA – VYHLÍDKY KOPALOVA A ZDENČINA SKÁLA – výhled na Jizeru u Dolánek u Turnova	103
[22]	PLOUČNICE – VYHLÍDKA KŘÍŽOVÝ VRCH – výhled na Ploučnici v Mimoně	107
[23]	PLOUČNICE – VYHLÍDKY NAD TEREZÍNSKÝM ÚDOLÍM A ZŘÍCENINOU HRADU OSTRÝ – výhled na Ploučnici u Františkova nad Ploučnicí	111
[24]	PLOUČNICE – VYHLÍDKY PLOUČNICKÁ A VOJTĚCHOVA – výhled na Ploučnici v Benešově nad Ploučnicí	115
[25]	PLOUČNICE – VYHLÍDKA PASTÝŘSKÁ STĚNA – soutok Ploučnice s Labem v Děčíně	119
[26]	KAMENICE – LABSKÁ VYHLÍDKA – výhled na Kamenici v Hřensku a její soutok s Labem	125

Jungmannův altán, pohled na začátek vodní nádrže Březová

GPS vyhlídky: 50.1999047N, 12.8429367E

Jak už naznačuje úvod, není řeka Teplá přímým přítokem Labe, na druhé straně protéká tak významným městem, jakými jsou Karlovy Vary, a proto jsem ji do této knížky zařadil. Řeka Teplá má na svém toku jedinou přehradní nádrž, již je vodní nádrž Březová. Je pojmenována podle stejnojmenné obce nacházející se nedaleko její hráze. Zhruba uprostřed nádrže se na levém břehu ve výšce přibližně 100 metrů nad hladinou (pokud je standardní) nachází vyhlídka, která nese název Jungmannův altán.

VYHLÍDKA

Co můžete z vyhlídky spatřit? Řekl bych, že skoro celou již jmenovanou nádrž Březová. Ona má totiž tvar pravotočivého meandru, takže je viditelná od svého počátku až téměř po hráz, ačkoli ta samotná je díky porostu na protilehlém břehu z velké části zakrytá. Na onom protilehlém břehu se vine silnice I/20, E49, vedoucí z Bečova nad Teplou do Doubí u Karlových Varů, a mimochodem míjí zámek Doubí, zmíněný v kapitole o vyhlídce Na skalce. Vyhlídkovým místem je dřevěný altán, očividně nedávného původu, který má snad jedinou chybu. Tou je chybějící lavička, ale i tak se mi tam spalo velmi dobře. Altán je pojmenován po významném českém filologovi, lexikografovi, spisovatelci a překladateli Josefu Jungmannovi (1773–1847). V těsné blízkosti altánu se nachází zvonička Na Jungmance, jež vznikla z popudu sponzora pana Jiřího

Mýlského v roce 2015 a kterou postavili zaměstnanci příspěvkové organizace Lázeňské lesy Karlovy Vary.

PŘÍSTUP

Pro příchod k altánu je nejlepší variantou využít modrou turistickou trasu ze železniční stanice Karlovy Vary-Březová nebo zelenou trasu ze železniční stanice Doubí u Karlových Varů, v obou případech k rozcestí Sv. Linhart. Odtud pak vede k altánu Jungmannova cesta. Z centra Karlových Varů lze využít již zmiňovanou zelenou turistickou trasu

z rozcestí Karlovy Vary – pošta přes rozcestí Na Doubské pěšině s návazností na Tuhnickou cestu a poté přes rozcestí Sv. Linharta. Já jsem to ve svém věku zvládl i s 20kg batohem z vyhlídky Na skalce volným tempem zhruba za hodinu.

ZAJÍMAVOSTI V OKOLÍ

První zajímavostí není nic menšího než vodní nádrž Březová, která je součástí vodohospodářské soustavy Stanovice-Březová. Kromě nádrže ji tvoří vodní dílo Stanovice, čerpací stanice Teplička a jez Teplička, které zajišťují

ochranu města Karlovy Vary před stoletou povodní. Právě katastrofální povodeň v roce 1890 se stala popudem ke stavbě soustavy. První světová válka přerušila přípravy započaté již v roce 1911. Projekt tak byl dokončen až v roce 1928 a vypracoval jej Arthur Payr (1880–1937), profesor pražské německé techniky. Konsorcium firem Lanna z Prahy a Pittel&Brausewetter z Vídně pak provedlo v letech 1931 až 1935 stavbu hráze. Firmy Vítkovické horní a hutní těžířstvo a Českomoravská Kolben Daněk vyrobily strojní zařízení hrázní elektrárny. Celé dílo bylo uvedeno do provozu

Jungmannův altán, výhled na vodní nádrž Březová

v roce 1937. Hráz je dlouhá 2 km a po ní a podél přehrady vede silnice I/20, která nahradila starou silnici z Karlových Varů do Mariánských Lázní. Při poklesu vodní hladiny je na dně nádrže patrný starý silniční most původní silnice.

Tou druhou zajímavostí, kterou při cestě na altán nemůžete minout, je přírodní lanové centrum Sv. Linhart, obnášející tři lezecké okruhy sahající téměř až do korun stromů (do 15 m). V lanovém parku jsou instalovány atrakce pro děti již od tří let, obratnostní překážky, můžete si užít slaňování, skoky do prázdna, akrobatické překážky apod.

Jungmannův altán

Část lanového centra Sv. Linhart

Součástí je i stezka v korunách stromů s vyhlídkovými budkami. Nedílnou součástí lanového centra je pozorovatelna u Linharta, z níž je možné sledovat pasoucí se zvěř na přilehlém palouku. Vyhlídková plošina je ve výšce 4,3 m a je zastřešená.

Zvonička Na Jungmance

Dřevěné kříže vyhlídky Tři kříže

TEPLÁ – VYHLÍDKY CAMERA OBSCURA, TŘI KRÍŽE A OTTOVA VÝŠINA

[2]

GPS vyhlídky Camera obscura: 50.2280717N, 12.8845936E

GPS vyhlídky Tři kříže: 50.2271461N, 12.8863847E

GPS vyhlídky Ottova výšina: 50.2269961N, 12.8918814E

Žádná řeka neteče zcela rovně. Jedna se klikatí méně, druhá více. To samé platí i o Teplé a jejím průtoku lázeňským městem Karlovy Vary. Nicméně lze říct, že rozděluje lázeňské centrum a nad ním se vypínající kopce na západní a východní část. Kopce na východní straně dosahují výšky přes 600 metrů a můžete na nich najít tři vyhlídky – nazvány jsou Camera obscura, Tři kříže a Ottova výšina. Tok Teplé je viditelný pouze částečně, nicméně údolí, které vytvořil, je naprosto zřejmé.

VYHLÍDKA

Z vyhlídky Camera obscura se nabízí pohled na lázeňské centrum v okolí hotelu Thermal, na centrum města okolo pošty, muzea Jana Bechera, nádraží a na okrajové části měst Sedlec, Rybáře a Dvory. Vyhlídka je poměrně velkou plošinou opatřenou lavičkami, zábradlím a altánkem. Dříve na tomto místě stála výletní restaurace, na jejíž zahradě byl postaven původní dřevěný altán nazvaný Camera obscura, což znamená Temná komora. V jeho temném prostoru se promítaly na zdi světelné obrazy. Tento altán byl zničen vichřicí v roce 1990. Stávající dřevěný altán zde stojí od roku 1997. Výhled z vyhlídky Tři kříže směřuje k jižní části lázeňského centra a můžete z ní spatřit část toku Teplé, Vřídlo či Grandhotel Pupp nebo stejně jako z té předchozí protilehlou 556 metrů vysokou Výšinu

přátelství s horní stanicí lanovky a rozhlednou Diana. Vyhlídka se jmenuje podle tří dřevěných křížů v její bezprostřední blízkosti, které zde byly postaveny v roce 1640, aby symbolizovaly biblickou Golgotu. Dřevěný vyhlídkový altán byl postaven na střeše poválečné betonové vojenské pozorovatelny a zpřístupněn veřejnosti byl v roce 2006. Třetí vyhlídka je pojmenována podle mladšího syna bavorského krále Ludvíka I. z rudolfinské linie rodu Wittelsbachů. Král Otto navštívil Karlovy Vary celkem pětkrát, a to v letech 1836,

1852, 1856, 1864 a 1865. Na Ottovu výšinu bylo toto místo přejmenováno 8. září 1852 a stalo se oblíbeným cílem králových vycházek. Na vrcholu výšiny byl vztyčen žulový sloup zakončený abakem a koulí. Sloup nesl nápis: „Otto 1., König von Griechenland“. V roce 1925 byl pomník restaurován, v roce 1959 bohužel vandaly zničen. Obnoven byl za finančního přispění města Karlovy Vary a Karlovarského kraje příspěvkovou organizací Lázeňské lesy v roce 2008. Vlastní vyhlídkou je vydlážděná plošina obehnaná betonovou zídkou. Spatřit z ní můžete jižní část lázeňského centra s Grandhotelem Pupp nebo s hotelem Imperial.

PŘÍSTUP

Do Karlových Varů jezdí vlak z Prahy přes Ústí nad Labem nebo z Chebu. Z Prahy sem jezdí rovněž autobus. Hlavními příjezdovými silnicemi jsou dálnice D6, E442 nebo silnice I/6. Jelikož jsem do Varů přijel vlakem, začal jsem svoji cestu k vyhlídkám u muzea Jana Bechera, prošel jsem ulicí T. G. Masaryka a u Poštovního mostu jsem se napojil na zelenou turistickou trasu, která mě dovedla až na Rozcestí pod Třemi kříži. Odtud pak pokračuje ke všem třem vyhlídkám žlutá turistická trasa. Vyhlídky Camera obscura a Tři kříže nemůžete

Centrum Karlových Varů a hotel Thermal z vyhlídky Camera obscura

minout. Trochu složitější je to s vyhlídkou Ottova výšina. Odbočka k ní ze žluté trasy není značena. V místě, kde minete žlutý turistický přístřešek chata V Sedle a zelenou lavičku, musíte vystoupat na viditelný vrcholek.

ZAJÍMAVOSTI V OKOLÍ

Pokud budete od poslední vyhlídky pokračovat po žluté turistické trase, dorazíte ke Goethově rozhledně. Ta byla roku 1889 otevřena pod názvem Rozhledna korunní princezny Stefanie jako pseudogotický objekt bývalé restaurace s vyhlídkovou věží. Současné jméno rozhledny se po několika změnách ustálilo

v šedesátých letech 20. století. Přestože byla rozhledna dlouho vyhledávaným cílem turistů a lázeňských hostů, byla v průběhu devadesátých let uzavřena a dlouhou dobu chátrala. V současné době probíhá její rekonstrukce, takže je téměř zakryta lešením, ve svém okolí obehnaná plotem stavební firmy a samozřejmě nepřístupná.

V lázeňské zóně Karlových Varů se nachází pětihvězdičkový Grandhotel Pupp se svými 228 pokoji. Na objednávku tehdejšího starosty Deimla byl v roce 1701 postaven Salle de l'Assemblée, tzv. Saský sál. Deimlův nástupce Andreas Becher nechal postavit tzv. Český sál. V roce 1770 se cukrář Jan Jiří Pop, rodák

Část plošiny vyhlídky Camera obscura s altánkem

Pohled na Teplou a hlavní lázeňskou část Karlových Varů z vyhlídky Tři kříže

z Veltrus, oženil s Františkou, dcerou cukráře Mitterbacha, ke kterému přišel pracovat v roce 1760. Od vdovy starosty Andrease Bechera odkoupila Františka v roce 1770 třetinu Českého sálu. Druhou třetinu pak odkoupila v roce 1776 a poslední třetinu již odkoupil v témže roce její manžel Jan Jiří Pop, který se začal podepisovat jako Johann Georg Pupp. Před Českým sálem nechal vysadit stromovou alej z dvanácti řad lip, které Puppovi potomci vyměnili za kaštiny. Vznikla tím věhlasná alej své doby – tzv. Puppova alej. Puppovi potomci odkoupili zbytek okolních pozemků (kromě pozemku rodiny Deimlů, na němž stál dům Boží oko). Vídenští architekti Fellner a Helmer přestavěli objekty

Saského a Českého sálu v jeden velký komplex, čímž vznikl hotel Pupp. Dům Boží oko odkoupila rodina Puppů těsně před druhou světovou válkou a připojila jej k hotelu. Po druhé světové válce byl hotel znárodněn a v roce 1951 přejmenován na Grandhotel Moskva.

Hotel Imperial patří v Karlových Varech k těm nejvýznamnějším a nejluxusnějším. Na počátku 20. století jej nechal postavit místní bankéř a podnikatel Alfred Schwalbe. Karlovy Vary již měly v té době nedostatek ubytovacích kapacit. Pan Schwalbe k tomuto účelu zakoupil stavební pozemky Na čihadle za městem a najal zkušeného francouzského inženýra Ernesta Hébrarda, který se mimochodem podílel na výstavbě

Vyhliídka Tři kříže – Teplá, Vřídlo, Grandhotel Pupp, Výšina přátelství a rozhledna Diana

Altánek vyhlídky Tři kříže

Ottův sloup na vyhlídce Ottova výšina

Hanoje nebo řecké Soluně. V letech 1910–1912 tak podle jeho návrhu a pod jeho vedením vznikla na vyvýšíně Helenin dvůr nová dominanta Karlových Varů. Do provozu byl hotel uveden 18. června 1912 a rychle se stal světově proslulým. V době vzniku hotelu dosáhly Karlovy Vary největší návštěvnosti ve své lázeňské historii, která ročně čítala na 70 tisíc hostů. Především hosté z Anglie a zámoří s sebou přivezli nový druh zábavy a životního stylu, které se promítly do výstavby tenisových kurtů, golfových hřišť a dostihové dráhy. První světová válka, rostoucí atraktivita mořských lázní (hlavně Riviéry) a po válce alpských středisek příliv lázeňských hostů zastavily. Kolaps karlovarského lázeňství pak způsobily hospodářská krize a především druhá světová válka, na jejímž konci se přijelo léčit pouhých 3 794 hostů. Další ranou pro lázeňství bylo následující znárodnění léčivých minerálních zdrojů a lázeňských zařízení. Desetiletí trvající státní monopol skončil rokem 1990, který znamenal nástup akciových společností a soukromých majitelů. Původní lesk hotelu navrátila a novou kapitolu v jeho historii otevřela v roce 1992 akciová společnost Imperial Karlovy Vary, jež v roce 2003 ukončila generální rekonstrukci tohoto hotelového skvostu.

Plošina vyhlídky Ottova výšina

Pohled z vyhlídky Ottova výšina na hotel Imperial a Grandhotel Pupp

Grandhotel Pupp